

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 403-1890)

Originalt emne

Garnisonen

Garnisonen/Kaserneetablissementer

Garnisonen/Kaserneetablissementer

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 16. oktober 1890](#)
- 2) [Byrådsmødet den 5. februar 1891](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 16. oktober 1890 - side 8

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 403-1890)

Efter Forslag af Kasernebyggeudvalget vedtog Byraadet at tilskrive Indenrigsministeriet saaledes:

"Da der er opstaaet en Meningsforskjel imellem Byraadet og Hærens Forpleiningsforskjel om Omfanget af den Forpligtelse, som Byraadet ved den mellem Krigsbestyrelsen og Aarhus Kommune under 10/14. Maj 1887 indgaaende og af Indenrigsministeriet den 27de f. M. Approberede Overenskomst angaaende Tilvejebringelsen af manglende Kaserneetablissementer for Garnisonen i Aarhus har paataget sig til at anvende en vis Sum i det nævnte Øjemed, er Byraadet med Forplejningskorpsets Chef blevet enigt om i Henhold til bemeldte Overenskomsts § 9, 2det Punkt at indstille Spørgsmaalet til det høje Ministeriums Afgjørelse.

Man skal i den Anledning tillade sig at bemærke, at man under de forud for Overenskomstens Afslutning gaaende Forhandlinger imellem Byraadet og Forplejningskorpset om Opførelsen af Kaserneetablissementer for den herværende Garnison med Bestemthed har hævdet, at de Fordringer, som oprindelig vare rejste af Krigsbestyrelsen i nævnte Henseende, maatte begrænses af hensyn til Kommunens pekuniære Status. Man tilskrev saaledes den 5te Marts 1885 2den Generalkommandointendantur fl. a. paa følgende Maade:

"Ved Skrivelse af 3dje f. M. har Generalkommando-intendanturen meddelt Byraadet den af Hr. Oberstløjtnant Müller fremsatte og af Krigsministeriet approberede Plan for Tilvejebringelsen af manglende Lokalteter for Garnisonen i Aarhus. Da det imidlertid staaar Byraadet klart, at denne Plan langt fra vil kunne bringes til Udførelse for den Sum, som man tror endnu at kunne anvende paa Militæretablissementet, vil det sikkert ikke fremme Sagen at gaa til Udarbejdelsen af Tegninger m. m. om., forinden man har forsøgt at komme til en Forstaaelse om væsentlige Indskrænkninger.

I Den anledning skal Byraadet tillade sig at udtale, at man foruden det tilbudte Laan af ca. 340.000 Kr. ikke vil se sig i Stand til yderligere at anvende mere end højst 200,000 Kr. til Opførelse og Montering af de manglende Lokalteter, men man nærer ogsaa det Haab, at der for et saadant Beløb vil kunne tilvejebringes meget brugbare Kaserneringsforhold, naar.....

Det fremgaar klart af denne Skrivelse, at Byraadet hævder, at det Beløb, som byraadet har ment at kunne afse til Kasernebygning udover det antydede Laan, som skulde ydes af Indkvarteringsfonden, ikke maatte overstige 200,000 Kr., og dette Standpunkt blev ogsaa den Gang tiltraadt af Krigsbestyrelsen, hvad der vil ses af 2den General-kommandointendanturs Skribelse af 2den Juni f. A., hvori bl. a. udtales:

"I skrivelse af 5te Marts s. A. har det ærede byraad udtalt, at Kommunen ikke ser sig i Stand til, foruden de 343,200 Kr. der af staten ere tilbudte den som laan, at anvende mere end 200,000 Kr. til Opførelse og Montering af Bygninger for Garnisonen i Henhold til de afsluttede Overenskomster*), hvorved dog er forudsat, at Bygningerne opføres paa Kommunens Jorder, og at derfor af ovennævnte Beløb intet vil medgaa til Betaling for Byggegrund. Denne Byraadets Udtalelse har givet Anledning til en ny Overvejelse og Krigsministeren har som Følge af denne erklæret at ville efter Omstændighederne indgaa paa, at Udgiften for de foranstaltninger, der endnu træffes af Kommunen i Henhold til

Overenskomsten af 1873 og 1881, Begrænset til de foreslaaede 543,200 kr., naar det da overlades Krigsbestyrelsen at tage Bestemmelse om, hvad det skal tilvejebringelse for Beløbet indenfor den Plan, som Ministeriet ved sin Skrivelse af 27de Januar d. A. til Forplejningskorpset har billiget....."

Paa Grundlag heraf og efter videre Forhandlinger, under hvilke intet er foregaaet, som paa nogen Maade kunde antyde, at Byraadet vilde opgive sit ovennævnte Standpunkt, blev ovennævnte Overenskomst af 10/14. maj 1887 afsluttet. Naar det nu i Præmisserne til denne Overenskomst hedder, at den samlede Udgift til nye Byggearbejder for Garnisonen i Aarhus og til Lokalernes første Montering skal begrænses til 543,200 Kr., og denne Sum gjentage Gange nævnes, ar det formentlig klart, at dette maa forstaas i Overensstemmelse med de forud gaaende Forhandlinger, hvis Resultat netop skulde fastlaas i Overenskomsten, altsaa saaledes, at Kommunen foruden den Sum, som modtog i Laan af Indkvarteringsfonden, og som opgives til 343,200 Kr. kun skulde anvende 200,000 Kr., hvorved statskassen.man kommer til at anføre den samlede Sum til 543,200 Kr., og at dette Beløb af 200,000 Kr. er det yderste, som kan fordres af Kommunen udøver det modtagne Laan af Indkvarteringsfonden.

Det fortjener ogsaa her at fremhæves, at det i Indentigsministeriets Skrivelse til Aarhus stiftamt af 8de Septbr. 1886 bestemt er forudsat, at Kommunens Forpligtelse er Laanet paa 343,200 Kr. af Indkvarteringsfonden i Forbindelse med 200,000 kr., denne Sum eventuelt tilvejebragt ved Laan af

*) Herved sigtes til de ældre Overensstemmelser af 1873 og 1881.

Laanet af Indkvarteringsfonden, der efter de vedtagne i Overenskomstens § 2 nærmere omtalte Betingelser skulde udbetales i 3½ % uopsigelige Statsobligationer til pari, som Finantsministeriet af Kommunen uvedkomende Grunde havde forbeholdt sig at realisere, udbragtes i Følge Finantsministeriets Skrivelse af 27de Decbr. 1887 til en Kurs af 98 1/8 % til et Beløb af 336,765 kr., hvilket altsaa udgjør det Beløb, der i Forbindelse med det af Kommunen yderligere tilsagte Beløb af 200,000 Kr., eller tilsammen 536,765 Kr. vil være at anvende af Kommunen i ovennævnte Øjemed.

Forplejningskorpset har derimod gjort gjældende, at Kommunen er forpligtet til at anvende det fulde Beløb af 543,200 kr., idet Korpset henholder sig til, at det er denne Sum, der er nævnt i Overenskomsten som Begrænsning af Kommunens Forpligtelse.

Den af Forplejningskorpset saaledes hævdede Opfattelse vilde medføre, at Kommunen, udover Laanet fra Indkvarteringsfonden, vilde komme til at anvende et Beløb af 206,435 Kr. til Kasernebygning, men at dette vilde være udover og i Strid med, hvad Byraadet har villet paatage sig og mere end Indenrigsministeriet har givet Samtykke til, er formentlig tilfulde fremgaaet af det anførte.

Det er Forplejningskorpset, der har affattet Udkastet til Overenskomsten, hvis Præmisser iøvrigt for det væsentlige ere en Gjentagelse af hvad der var anført i Slutningen af 2den Generalkommandointendanturs Skrivelse af 3den juni 1885 hvis Begyndelse er refereret ovenfor, og naar Byraadet har akcepteret denne Affattelse, er man nødvendigvis gaaet ud fra, at naar den nævnte Skrivelse tiltræder Kommunens Fordringer om Begrænsning af Byggesummen, nemlig Laanet med Tillæg af 200,000 Kr. (mærk bl. andet "de foreslaaede" 543,200 Kr.) maa ogsaa de ligelydende Udtryk i Overenskomstens Præmisser opfattes paa samme Maade, og man har paa ingen Maade tænkt sig, eller kunnet tænke sig, at Ordene skulde kunne forstaas som medførende en Udvidelse af den forpligtelse, som det var vitterligt at man vilde begrænse sig til.

Naar der i ovennævnte Skrivelse af 2den juni 1885 og derefter i Overenskomsten er nævnt den Sum 543,200 kr., maa det iøvrigt bemærkes, at dette er en ligefrem Følge af, at laanet paa den Tid ikke var realiseret, hvorfor Laanet ikke kunde angives med anden Størrelse end den nominelle, 343,200 Kr., hvilke i Forbindelse med de af Kommunen yderligere tilsagte 200,000 Kr. udbringer de Tilnævnte 543,200 Kr., hvilket Beløb derefter er blevet en Konventionel Betegnelse for Begrænsningen af Kommunens Forpligtelse i ommeldte Henseende.

Med disse Bemærkninger tillader man sig at forelægge det høje Ministerium denne Sag til Afgjørelse"

En i Overensstemmelse hermed affattet Skrivelse afgik derpaa til Indenrigsministeriet den 17de Oktober.

Uddrag fra byrådsmødet den 5. februar 1891 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 403-1890)

I Anledning af den i Mødet den 16de Oktober 1890 vedtagne Indstilling til Indenrigsministeriet angaaende Forstaaelsen af den imellem Krigsbestyrelsen og Kommunen om Byggeforetagender for den herværende Garnision under 10/14 Maj 1887 indgaaede Overenskomst var der under 23de December f. A. af Aarhus Stiftamt bleven kommuniceret Byraadet en Skrivelse fra Indenrigsministeriet af 19de f. M., hvori dette Ministerium forlanger sig Byraadets Ytringer meddelt over den af Krigsministeret ved Skrivelse af 6te Decbr. f. A. i Sagen afgivne Erklæring, hvoraf en Gjenpart fremsendes saalydende:

"I behagelig Skrivelse af 5te f. M. har Indenrigsministeriet udbedt sig Krigsministeriets Ytringer over en mellem Aarhus Byraad og Forplejningskorpset opstaaet Uoverensstemmelse om Forstaaelsen af den mellem Krigsbestyrelsen og Byraadet i Maj 1887 afsluttede Overenskomst om Tilvejebringelse af Kaserneetablissementer for Kjøbstadens Garnision, hvilken Sag Byraadet under Henvisning til § 9 i bemeldte Overenskomst har forelagt det ærede Ministerium til Afgjørelse. Den omhandlede Uoverensstemmelse er opstaaet derved, at Aarhus Byraad har gjort gjældende, at det Beløb af 543.200 Kr., som Byen i Henhold til den afsluttede Overenskomst er pligtig til endnu at anvende til Byggearbejder for Garnisionen, skulde reduceres med 6.435 kr., som ere Kurstab ved Realisationen af et i Anledning af disse Byggeforetagender af Statskassen modtaget Laan af 343.200 Kr. i kongelige Obligationer. Som Støtte for sin Paastand citerer Byraadet en Brevveksling i 1887 mellem det og 2den Generalkommandointendatur, af hvilken det mener at kunne paavise, at Kommunen ikke skulde kunne nødsages til at anvende mere til Kasernebygninger end det kontante Udbytte af Laanet ved dets Realisation med Tillæg af 200.000 Kr., som da skulde tilvejebringes ad anden Vej.

I den Anledning skal Krigsministeriet herved udtale følgende:

I Indledningen til Overenskomsten af 1887 er givet et korrekt og af Byraadet som Medunderskriver godkjendt Referat af, hvad der er gaaet forud for Afslutningen af Overenskomsten. Der er blandt andet anført, at Krigsministeriet har gjort den Indrømmelse, at den samlede Udgift til Byggearbejder for Garnisionen i Aarhus og til Lokalernes Montering begrænsedes til 543.200 Kr., og dette Beløb er yderligere flere Steder nævnt som det, der skulde anvendes til Byggeforetagender, uden at der hertil er knyttet Bemærkning om, at det under nogen Omstændighed skulde reduceres.

I Overenskomstens § 2, som angiver, hvilken Del af de 543.200 Kr., Kommunen vil kunne

faa som Laan af Statskassen og nogle nærmere Betingelser for dette Laan, at der fremdeles ikke er anført noget om, at Totalbeløbet skulde nedsættes, naar der ledes et Kurstab ved Laanets Realisation. Ligeledes har det under de skriftlige Forhandlinger, der gik forud for Overenskomsten, altid fra Krigsbestyrelsens Side være forudsat, at den vilde faa Raadighed over 543.200 Kr., og der er ikke fremkommet noget, der kunde tyde paa, at denne Sum skulde formindskes, naar Laanet ikke realiseredes til sit fulde Paalydende. Dette Spørgsmaal var der formentlig dengang heller ikke nogen Anledning til at komme ind paa, idet man ved Forhandlingerne i 1885 maatte gaa ud fra, at Laanet fra Statskassen, saaledes som det af Krigsministeriet var meddelt Kommunen i 1884, vilde blive ydet i 4 % kgl. uopsigelige Obligationer til pari Kurs, og ved et saadant Laan ventede man vel næppe at ville lide et Kurstab. Da Overenskomsten afsluttedes i 1887, og det heri blev bestemt, at Laanet skulde ydes i 3½ % kgl. Obligationer, var Muligheden af et Kurstab vel lettere at forudse, men Byraadet nedlagde dengang ingen Indsigelse imod, at det bestemt og tydeligt og uden nogen indskrænkende Betingelser fastsættes, at der ialt skulde anvendes 543.200 kr. til Byggeforetagender for Garnisonen.

Krigsministeriet maa saaledes bestemt hævde, at det er fuldt berettiget til at fordre det nævnte Beløb anvendt, og man kan heller ikke finde, at der foreligger noget Villighedshensyn, der taler for, at man skulde opgive denne Ret og acceptere Byraadets Fortolkning, idet Overenskomsten ved Forholdenes Udvikling i flere Henseender er blevet gunstiger for Kommunen, end man kunde forudse under Forhandlingerne om denne. Under disse gik man -- som ovenfor nævnt -- ud fra, at Statslaanet vilde blive givet i 4 % kgl. Obligationer til pari Kurs med 2 % halvaarlig Rente, medens det ifølge Overenskomsten blev ydet i 3½ % kgl. Obligationer ligeledes til pari Kurs, men med 1,75 % halvaarlig Rente, og disse Betingelser ere sikkert gunstigere, end hvad der blev tilbudt, selv om Byraadet nu maa tilskyde 6 á 7000 Kr. mere end forudsat for at tilvejebringe de 543.200 Kr. Fremdeles skete der ved Overenskomstens Afslutning i 1887 ikke nogen Forandring i det Udbytte -- 6 á 6½ % af de til Byggearbejderne anvendte Beløb -- , som tidligere var aftalt, uagtet Konverteringsloven var udkommen i Tiden mellem denne Aftale og Overenskomstens Afslutning, og Optagelsen af Laan herved var lettet Kommunen paa Grund af Rentefodens Dalen.

Sluttelig skal Krigsministeriet endnu bemærke, at naar man bestemt maa fastholde, at der ikke sker nogen Reduktion i det Beløb, som Aarhus Kommune har forpligtet sig til at anvende til Byggeforetagender for Garnisonen, da hidhører dette ogsaa fra, at man nu ikke

kan undvære nogen Del af dette Beløb; thi om end den Nedsættelse, som Byraadet gjør Fordring paa, er ringe i Forhold til det Beløb, som skal anvendes, er den dog paa nærværende Tidspunkt, da Byggearbejderne i Aarhus snart ville blive definitivt afsluttede, og der endnu kun resterer en forholdsvis lille Rest af Summen, af stor Betydning, idet man ved at give Afkald paa Beløbet ikke vil kunne naa at faaa en passende Afslutning af de nævnte Arbejder.

De med det ærede Ministeriums Skrivelse modtagne bilag tilbagesendes vedlagt."

Denne Skrivelse vedtog Byraadet at besvare i Overensstemmelse med Formandens Forslag, hvorefter Svarskrivelse afgik fra Stiftamtet den 6te Febr. 1891 saalydende:

"I Anledning af den med Stiftsamtets behagelige Skrivelse af 23de f. M. i Afskrift fremsendte Skrivelse fra Krigsministeriet af 6te f. M. angaaende en mellem Byraadet og Forplejningskorpsset opstaaet Uoverensstemmelse om Forstaaelsen af den mellem Krigsbestyrelsen og Byraadet den 10/14 Maj 1887 afsluttede Overenskomst om Tilvejebringelsen af Kaserneetablissementer for Kjøbstadens Garnison, over hvilken Skrivelse Indenrigsministeriet har begjæret Byraadets Ytringer, skal man ikke undlade at meddele, at man maa fastholde, at Indledningen maa forstaas i Belysning af de forudgaaende Forhandlinger, om hvilke den i Byraadets Skrivelse af 17de Oktober f. A. citerede Brevveksling tilstrækkelig oplyser, at Byraadets Forpligtelse til at anvende en vis Sum til Kasernebygning ikke er tænkt at skulle strække sig videre end til 200.000 Kr. udover Laanet af Indkvarteringsfonden, hvad enten dette, der skulde ydes i Statsobligationer, ved Realisationen udbragte mindre eller mere end den paalydende Sum, i hvilken Henseende det bemærkes, at hvis Realisationen havde udbragt mere end pari vilde Kommunen ikke været anset berettiget til at tilegne de overskydende, men fundet forpligtet til at anvende hele det ved Realisationen indkomne Beløb i Forbindelse med de fulde 200.000 Kr. til Kasernebygning.

At Kommunen ved Forhandling med Finansministeriet opnaaede et Laan paa noget gunstigere Vilkaar end oprindelig forudsat, kan ikke have nogen Indflydelse paa Fortolkningen af Overenskomsten, og laa vel til Dels i de ved Konverteringen af Statsgjælden tilvejebragte Forhold, ligesom det er utvivlsomt, at denne Omstændighed ikke er omtalt eller forudsat at skulle have den mindste Indflydelse paa Omfanget af Kommunens Forpligtelse til Kasernebygning. (Se Mødet den 16de April.)